

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2801

יום רביעי א' טבת תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק מא | עמוד היומי: ברכות לא. | דף הכולל: ב"מ לט.

דף היומי בהלכה: קפ"ה ה'.

מוסר: אהבת חסד - ויש בעניני השכלה' עד ויש עוד דל אחד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער לשון הרע "אמרו רז"ל כנסת ישראל" עד "כתיב מות וחיים ביד הלשון"

**נחמן הזדעק: "לכבוד נס גדול שכזה אחפש
באשפתות פחית מלוכלכת?! לא ולא! נכין
לנו מנורה חדשה ויפה ועליה נברך לאלוקינו
על הנסים והנפלאות שעשה לאבותינו!!!"**

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א על נס פלאי בימי החנוכה

אותך לצינוק כעונש על כך שאינך עובד בשבת?"
"מה יכול אני לעשות? השיב ר' אשר בחיך קל. "אני יושב

בצינוק עד שמוציאים אותי משם..."
"גם אני מוכן לשבת בצינוק בעבור שמירת השבת" ענה
האיש בהחלטיות.

מכאן ואילך הפך אותו יהודי יקר לשומר תורה ומצוות
במסירות נפש, ללא פשרות וללא ויתורים.

בכל שבת נשאר בצריפו ולא יצא לעבודה, בלא להתחשב
בעונשים הקשים. כמה ימי מאסר בצינוק סובייטי יכולים היו
להוציא אדם מדעתו, אבל נחמן רוזמן לא הסס כלל.
אפילו להתחבא לא רצה.

"אם יענישו אותי, אקבל את יסורי באהבה. יהיה זה לכפרה
על עונותי..." אמר.

כך, פסק מאכילת טרפות, והחל לקיים באדיקות את כל
המצוות.

בפרוס ימי החנוכה, סיפר לו ר' אשר על נס חנוכה שארע בימי
בית המקדש השני, כאשר היוונים ניסו להשכיח מהיהודים את
התורה והמצוות, ובזכות מסירות נפשם של מתניהו כהן גדול
ובניו, נעשה נס ונצחו המעטים את הרבים, וכאשר נכנסו מחדש
למקדש, דלקה המנורה שמונה לילות אף שהשמן היה בכמות
שהספיקה ללילה אחד בלבד.

על נס פלאי שהתנוצץ במחנות העבודה הסיביריים, והאיר
את אפלת הגלות ואת חשכת המאסר בליל חמישי של חנוכה,
סיפר החסיד ר' אשר ששונקין מוותיקי חסידי ליובאוויטש,
שנשפט לחמש עשרה שנות מאסר ב'עון' שמירת היהדות ברוסיה
הסובייטית.

גם בגיא צלמות זה לא נרתע ר' אשר, ובמסירות נפש כפשוטה,
שמר על מצוות התורה בכל הדרכים שעמדו לרשותו.

יום אחד נגש אל ר' אשר, אסיר יהודי כבן ארבעים בשם נחמן
רוזמן, שנשפט לעשרים וחמש שנות מאסר, ושאלו בהתפעלות:
"האם נכונה השמועה ששמעתי אודותיך, כי אינך עובד
בשבת?"

ר' אשר אישר את הדברים.
"גם אני משתוקק לשמור על השבת ולא לעבוד ביום זה, יהודי
אני", הגיב האיש.

ר' אשר השתומם.
היהודי נראה היה רחוק מתורה ומצוות. דוקא כאן, במחנות
העונשין, רוצה הוא להתחיל לשמר שבת?!

"אין זה פשוט בכלל", הסביר לו ר' אשר.
"הדבר כרוך בעונשים כבדים, ואתה עלול להיכלא בצינוק
כמה יממות תמימות, ושם, עלול אתה לגווע ברעב..."
המשיך האיש לחקור: "ומה, אם כן, עושה אתה כאשר מכניסים

לאסירים לצאת מהצרף. אחד האסירים ניגש לר' אשר ואמר לו כי אין ספק שבשלו הסער.

"מישהו הלשין עליך. הדלקת המנורה עלולה להפליל אותך בשתי עברות חמורות: פולחן דתי, והעלאת אש בצרף.

מהר והשלך את המנורה לאחת הפינות המושלגות בעוד החייל עדין טרוד בספירת האסירים, כך תחסוך מעצמך את העונש החמור..."

אך ר' אשר מאן לכבות את המנורה.

"הנרות הללו קודש הם! לא אכבה אותם!" אמר.

עמדו ר' אשר ונחמן ליד המנורה הדולקת, ולבם פועם בחזקה מקרבם בקעה תפילה חרישית שיעשה הבורא עמם נס בשם שיעשה לאבותיהם לפני למעלה מאלפים שנה.

החייל סיים לספר והגיע אל המנורה. במבטו סקר את הנרות, ואחר שאל את ר' אשר בקול:

"פיאט?" - חמשה? כלומר, היום הוא היום החמישי של

חנוכה?

ור' אשר עונה בטבעיות ובביטחון לא-לו - "פיאט".

החייל פנה לדרכו והלך לו בלא לומר מלה...

כל האסירים נותרו על עומדם נדהמים.

פשעים חמורים ביותר נעשו בצרף לעיני כל, והחייל, שתפקידו לשמר על החוק לא די בכך שהוא מתעלם, הוא מעודד את הפשע בפיו!

"איש קדוש!" - הריעו האסירים לר' אשר בתשואות סוערות.

עד סוף ימיו היה ר' אשר בטוח שחייל זה היה אליהו הנביא.

בכל שנותיו במחנה, מעולם לא בוצע מפקד אסירים בשעה בזו, ואיש לא יכול היה להעלות על דעתו מחזה כזה - נציג השלטון הרואה שני אסירים העוברים בגלוי על שני עונות חמורים במיוחד, ובמקום להענישם - מתעניין במעשיהם ומעניק להם רוח גבית לפשעם...

אם היה נתפס החיל, יכול היה להיענש קשות על התעלמותו, ולהפוך בעצמו לאסיר.

אין ספק כי זכותו של בעל התשובה נחמן רוזמן, איש מסירות הנפש, היא שהביאה באותו לילה למחנה את אליהו הנביא בכבודו ובעצמו.

וכמעט מיותר לציין, שהדלקת הנרות בימים הבאים - אף היא עברה ללא כל תקלות... ('יהדות הדממה', ח"ב עמ' 161)

(מתוך 'ספיר ויהלום' - חנוכה)

"הבה נחפש", אמר לו, "פחית קטנה של שימורים, ונכין ממנה חנוכיה בה נוכל להדליק בכל ערב נרות. רצוי שתהיה הפחית קטנה, כדי שהשכנים הגוים לא יחושו במעשינו וילשינו עלינו".

נחמן הזדעק: "לכבוד נס גדול שכזה אחפש באשפתות פחית מלוכלכת!?"

לא ולא! נכין לנו מנורה חדשה ויפה ועליה נברך לאלוקינו על הנסים והנפלאות שעשה לאבותינו!!!"

לאחר בירורים מצא נחמן את אחד האסירים שהיה פתח במקצועו, ותמורת תשלום של כמה רובלים הבין חנוכיה יפה ומהודרת.

ביום כ"ד בכסלו היו בידי של נחמן מנורה יפהפיה ובקבוק שמן זית. שם, במעמקי המחנה בסיביר.

בהגיע הערב הציבו ר' אשר ונחמן את המנורה בפתח החדרון הקטן שהיה בתוככי הצרף, ברכו על הנרות והדליקו את החנוכיה לעיני כל יושבי הצרף.

כל האסירים התקבצו סביב לראות את המחזה המוזר, והאזינו להסבריו של ר' אשר על בית המקדש שעמד על תילו בירושלים עיר הקודש, אותו טימאו היוונים, ועל הניצחון של החשמונאים על משנאי ה'.

איש מביניהם לא פצה את פיו לרעה, ואיש לא הלשין. בליבם רחשו כבוד ליהודים העומדים על אמונתם ונאמנים לתורתם ולמצוותיה.

ארבעת הלילות הראשונים חלפו בשקט, אך בלילה החמישי ארע הדבר.

בדיוק בעת שסים ר' אשר להדליק את הנר החמישי, נכנס אל הצרף חיל חמוש ברובה, והחל לספור את האסירים.

הופעתו של החייל היתה פתאומית.

לפי הכללים היו האסירים רשאים להתהלך בתחומי המחנה מעת חזרתם מהעבודה בשעה חמש אחרי הצהרים, ועד השעה עשר בלילה.

בשעה עשר נשמעה צפירה, וכלם נכנסו לצריפים.

בשעה זו נערבה ספירה כללית של כל האסירים לבדק שאיש לא ברח, ולאחר מכן היה החייל הסופר נועל את דלתות הצרף אחרי עד לבוקר.

מעולם לא נערכה ספירה בשעה מוקדמת זו, ואיש מבין האסירים לא הבין מה מעשיו של החייל בשעה זו, בה מותר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

תזכורת לנבחני דרשו

מבחני דרשו בכולל יתקיימו ביום שישי ג' בטבת וביום שני ו' בטבת

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 48:

הדף היומי (שישי בלבד): בבא קמא יג. - מב:
קנין משניות (שישי בלבד): כלים ט"ז ה' - י"ז ט"ו

מבחן קנין חכמה מס' 48:

ספר אורחות צדיקים: שער השתיקה "ובעבור שהלשון קלה"
עד שער לשון הרע "אמרו רז"ל ל כנסת ישראל"

מבחני הדף היומי בהלכה מס' 22:

משנה ברורה: סימן קע"ח עד סימן קפ"ו
מוסר: אהבת חסד: חלק ג' פרק א' "איתא בגמרא" עד פרק ז' "ויש עוד דל אחד"

מבחני דף הכולל מס' 37:

הדף היומי (חמישי בלבד): בבא מציעא כב. - מא:

מבחני הבורת ש"ס מס' 15:

מסכת בבא מציעא כו. - לה:

מבחני דף היומי ירושלמי מס' 14 (שישי בלבד):

שביעית מ. - ס"ט: (בדפוס וילנא שביעית טו. "מוכר לעכו"ם בארץ" - כד: "סירוגין סירוגין")

מבחן העמוד היומי מס' 2:

ברכות יז. - לא:

אספר על מקרה ייחודי שיש בכוחו לאלפנו בינה. אחד מתלמידי החכמים הוותיקים בעיר המשמש בתפקיד רוחני חשוב והוא כבן שבעים ומחתן כבר נכדים, החליט לפני כשנה וחצי, בתחילת המחזור הנוכחי של הדף היומי בהלכה, להצטרף למסגרת הזו. לאחר שנבחן במשך שני חודשים, אמר לי...

הר"ר דב ברוך פורנברג שליט"א אחראי אחד מהסניפים הפעילים באופקים מספר על הפעילות של 'דרשו' והמבחנים

גדולות מאוד, אלפי משפחות המקיימות חיי תורה מלאים ותוססים. בעיר אופקים קיימים חמישה סניפים של פעילות שוקקת ובהם משתתפים מדי חודש עשרות ומאות נבחנים. על אחד מהסניפים הפעילים בעיר, אחראי הר"ר דב ברוך פורנברג שליט"א אשר ידיו רב לו בכל ענייני הבחינות והמסלולים ב'דרשו'

מאת: אלעזר גולדברג

המבחנים החודשיים של 'דרשו' פרוסים כבר שנים רבות בכל רחבי הארץ. לא רק בערי המרכז והערים החרדיות, כי אם גם בערי הפריפריה והספר. כך היא למשל העיר אופקים, שלמרות שנראית להרבה מאיתנו כעיר ספר רחוקה, מתקיימים בה קהילות קדושות

אספר על מקרה ייחודי שמתרחש אצלי בקביעות בשנה האחרונה ויש בכוחו לאלפנו בינה.

איזה ציבור נבחן בסניף שאתה אחראי עליו? מה טווח הגילאים של הנבחנים? וכיצד מתנהל המבחן בפועל בסניף שלך?

רוב הנבחנים הם אברכים בני תורה, בגילאי עשרים עד ארבעים. יש אמנם הרבה אנשים מבוגרים, גם בגילאי שבעים ומעלה, שמבקשים ממני את ההספקים ומראי מקומות, בעיקר בתוכנית הדף היומי בהלכה, כדי ללמוד לפי התוכניות השונות, אך לא נבחנים בגלל שהדבר מעט קשה עבורם. כמו כן ישנם בחורי ישיבות קטנות בגילאי שלוש עשרה ומעלה שבאים להיבחן מדי חודש, כשביום שיש בו מתקיים המבחן הם מגיעים להיבחן מיד לאחר סיום סדרי הלימוד בישיבה.

אספר על מקרה ייחודי שמתרחש אצלי בקביעות בשנה האחרונה ויש בכוחו לאלפנו בינה. אחד מתלמידי החכמים הוותיקים בעיר המשמש בתפקיד רוחני חשוב והוא כבן שבעים ומחתן כבר נכדים, החליט לפני כשנה וחצי, בתחילת המחזור הנוכחי של הדף היומי בהלכה, להצטרף למסגרת הזו. לאחר שנבחן במשך שני חודשים, אמר לי: בגיל שלי אכן קשה מאוד להתחיל להיבחן על מה שאני לומד, זה מצריך לימוד מסוג אחר, חזרות ושינון שלא הורגלת בהם, אך מאחר שאני מכיר בעצמי שזה הדבר שנותן לי 'מחייב' להמשיך ללמוד במתכונת אשר תביא אותי לבסוף לידיעת המשנה ברורה, אמשיך להתאמץ ולהיבחן בקביעות, גם אם לעיתים יהיו חודשים בהם אהיה טרוד ולא אספיק לשנן כראוי את החומר לפני המבחן, בכל זאת את הרצף לא אפסיק! דבריו גרמו לי לחיזוק רב להמשיך להתאמץ להשתתף בעצמי בתוכניות 'דרשו' ולדאוג גם לאחרים שיעשו כן, שהרי אם תלמיד חכם עצום בגיל לא צעיר עושה מאמצים כבירים כאלו, בודאי שאברכים ובחורים צעירים מסוגלים לכך, גם אם לעיתים מתגנבת ללב המחשבה שכבר הגענו לגיל שהמבחנים לא מתאימים לנו...

בנוגע להכנת המבחן ומקום הבחינה לרווחת הנבחנים, מדי חודש ביום או יומיים שלפני זמן הבחינה אני תולה את המודעות המבשרות על זמן המבחן ומסבירות על המיקום המדויק שלו. ההשתדלות שלי היא שכל אחד ידע על כך, בכל מקום בסביבה, וכך אם יחליט להצטרף יהיה נקל לו לעשות זאת.

בתחילה, כשהאחראי על מבחני 'דרשו' בכל הארץ ניגש אלי ושאל אם אוכל לקבל על עצמי לשמש כאחראי על מבחנים, הוא הסביר לי שלא לכל אחד התפקיד מתאים, כי מדובר בדבר חשוב עם אחריות גדולה. אני זוכר שאמרתי לו: לא יודע מה השכר שאקבל על זה, אבל זה לא כל כך מעניין אותי, כי אם מדובר בדבר חשוב לתועלת הכלל, אני מקבל את זה על עצמי. ואכן אני רואה שיש בזה זיכוי הרבים אמיתי. גם הנבחנים לא מגיעים אף פעם בשביל ה'מתן שכרה בצידה', זה אמנם גורם למסגרת המחייבת, יחד עם המבחן החודשי הקבוע, אך עיקר הכוונה ללמוד ולהרבות ידע בלימוד התורה לשם שמים.

וכבר שלוש עשרה שנים מנצח על המלאכה הכבירה. התקשרנו כדי לשמוע על מלאכת הקודש, כיצד הדברים מתנהלים ואילו דברים ייחודיים קיימים בסניף עליו הוא מופקד.

"התחלתי לפני כשלוש עשרה שנים. אני זוכר שבחודש בו מוניתי לאחראי, נבחנו על חלק ד' במשנה ברורה במסגרת המסלול הראשון של תוכנית דף היומי בהלכה. מאז כבר הסתיימו שני מסלולי לימוד והמשתתפים רק הולכים ומתרבים, ברוך השם לפני פתיחת הסניף שלי, היה סניף אחד בלבד באופקים ששימש כמקום מבחן לערים ומושבים נוספים באזור. אני פתחתי את הסניף השני, כשבתחילת הדרך נבחנו בו בעיקר על המשנה ברורה, אך עם הזמן נוצר ביקוש לשאר המסלולים וכך נפתחו האפשרויות להיבחן על כל תוכנית ומסלול וכיום נבחנים בו גם על דף היומי בבבלי ובירושלמי ולאחרונה גם על 'עמוד יומי'."

מצב המלחמה שיבש את התוכניות לרבים

כמה נבחנים משתתפים בסניף שלך בכל חודש?

בסך הכל נבחנים קרוב לתשעים אנשים מדי חודש. החלוקה היא: כחמישים במבחני המשנה ברורה, על ש"ס בבלי וירושלמי עוד עשרים, על משניות עוד מספר נבחנים ובמסגרת החדשה של העמוד היומי בגמרא - כעשרה נבחנים. לעיתים רבות נבחנים אצלי גם אורחים מערי המרכז המגיעים להתארח בשבת אצל קרובי משפחה באופקים.

יש לציין, שהביקוש להיבחן על העמוד היומי היה גדול והציפייה הייתה שיבואו עשרות רבות להיבחן, אולם מצב המלחמה שיבש את התוכניות לרבים מהבחורים והאברכים בעיר, כי רבים מהם היו טרודים וחלקם התפנו מהעיר מיד לאחר סוכות. לולי המלחמה אין לי ספק שהיו מגיעים הרבה יותר. גם אלו שהגיעו להיבחן בתוכנית זו, אצלי ובשאר הסניפים באופקים, למדו ונבחנו מתוך מסירות והשקעה גדולה, כי על תוכנית מוצלחת כזו היה קשה להם לוותר. ואני מכיר גם בני תורה שלומדים לפי ההספק ומראי המקומות של התוכנית, הגם שלא יוכלו להיבחן במסגרת 'דרשו' מאחר שלא הצטרפו במבחן הראשון.

צינת את פרוץ המלחמה. האם וכיצד המצב השפיע על

הבחינות בסוף חודש תשרי?

גם במבחן שנערך מיד לאחר סוכות, למרות שרבים מתושבי העיר עזבו וחששתי שכמעט ולא יבואו להיבחן, לא הרגשתי ירידה מאוד חדה בהשתתפות במבחנים. כן הייתה ירידה של כשלושים אחוז, אך רוב המשתתפים קבועים באו ונבחנו אצלנו במקום הקבוע. אני עצמי הוצרתי לעשות את מבחן 'קניין הלכה' וערכתי אותו בבני ברק מאחר שלא שהיתי בעיר ביום המבחן. כמוני עשו רבים שביום המבחן לא היו באופקים, הם נבחנו במקומות בהם שהו, אך כמעט ולא היו משתתפים קבועים שויתרו לגמרי על המבחנים.

הסיפור הזה שהסתיים בנס הצלה גלוי, אין לו כל הסבר הגיוני. אותם רוצחים מתועבים שחיסלו כמעט כל מי שראו בדרכם בהנאה בלתי מוסתרת, נתנו לה את נפשה לשלל

הרב יצחק רוט על מה שצריך ללמוד מהמתרחש סביבנו

1. יד ביד עם הבורא

רוצחי החמאס שחיפשו בורחים כדי לסיים את המלאכה. היא והשותף שלה לבריחה, 'נשלפו' מתוך הבור והובלו על ידי שבעה רוצחים בדרך לעזה. היא מתארת כיצד שמרה על קור רוח בלתי מובן, אולי מתוך הבנה כי סופה נחרץ, בעוד האיש שהציל אותה נשבר ולא עמד בלחץ הנורא. הרוצחים הללו שהתענגו על גילויי 'החולשה' של החטוף שבידיהם, הוציאו אותו להורג ואילו אותה 'כיבדו' בשל השלווה שהפגינה, עד כדי כך שאחד הרוצחים, הבכיר שביניהם, לקח אותה תחת חסותו ומנע מהאחרים לפגוע בה. היא מספרת כיצד היא חשה לכל אורך הדרך, שאין היא לבדה. הקב"ה מלווה אותה בכל צעד ושעל, ושומר עליה מפגיעתם הרעה של הרוצחים. אין לה כל הסבר אחר מדוע אותו חמאסניק שמר עליה כל הדרך ומנע מהאחרים מלפגוע בה, ובשלב כלשהו הוא סימן לה לברוח. היא חשבה בתחילה שהמטרה היא לפגוע בה. אבל כיוון שלא היתה לה ברירה אחרת, היא החלה לרוץ וכאשר הסתכלה לאחור ראתה כי כנופיית הרוצחים עזבה את המקום.

הסיפור הזה שהסתיים בנס הצלה גלוי, אין לו כל הסבר הגיוני. גם המספרת הבינה שהוא מנוגד לכל מה שראתה מסביב. אותם רוצחים מתועבים שחיסלו כמעט כל מי שראו בדרכם בהנאה בלתי מוסתרת, נתנו לה את נפשה לשלל. וזהו סיפור אחד מני רבים. דומה כי כאשר יאספו את כל סיפורי ההצלה, הם ימלאו כרכים שלמים ומפעימים. כך זה סיפורי הניצולים, כך הוא סיפורם של אנשי הצלה וביטחון, שהגיעו לאזורי הטבח וראו עין בעין כיצד שומרים עליהם ממרום. בתחילת המלחמה התפרסם סיפור של אותה אשה, רחל אדרי מאופקים, שהמחבלים שהו בביתה שעות ארוכות בהן היא האכילה אותם, טיפלה בהם, ובסופו של דבר הם חוסלו כאשר היא ובעלה יצאו ללא פגע. אין לזה כל הסבר טבעי, אלא רק האמונה התמימה ששמענו מרבותינו ולפיה - לכל כדור יש כתובת'. אין מקריות לא באסון ולא בהצלה. אם נגזר על מישהו למות, אז הוא הגיע 'במקרה' באותה שבת להתארח באחד מקיבוצי העוטף, ושם מצא את מותו. ואם נגזר על מישהו המתגורר באחד מאותם יישובים לחיות, אז 'במקרה' בדיוק באותה שבת, הוא נסע להתארח במקום אחר, רחוק מאזור הטבח.

3. נחש כרוך על צוואר

האם זה מספיק כדי שאותם יהודים יבינו כי חייהם ניתנו להם

לצד סיפורי הזוועה הנוראים מאירועי שמחת תורה האחרון, יש גם סיפורים רבים של נסים גלויים. אם אפשר להשוות זאת לימי השואה המחרידים, גם אז העידו הניצולים שהם ראו בחוש את יד ד' מלווה אותם על כל צעד ושעל. מי שהצליח לשרוד את הגטאות, את מחנות המוות, את ימי החושך והצלמוות, ראה את ד' אלוקיו עמו. אין לנו מושג בחשבונות שמים על מה ולמה פקדו אותנו הצרות הנוראות והקשות הללו, אבל המתבונן במבט יהודי יכול היה לראות כי כמו שמסע ההרג הברוטאלי היה בלתי נתפס בשכל האנושי, כך גם סיפורי ההצלה הרבים, מי שרק רצה להתבונן ראה את ההשגחה העליונה השומרת אותו מכל רע. לא היתה כל מקריות הן באסונות והן בהצלות. בתפילת "ונתנה תוקף" אמרנו "מי לחיים ומי למוות", וכפי שנגזר ממרום כך היה. אלו נטבחו באכזריות ואלו ניצלו בנסיי נסים. לעיתים זה לצד זה, על האחד נגזרו חיים ועל זה שלידו נגזר אחרת.

הנה סיפור אחד מני רבים: סיפרה צעירה שהיתה בדרום, באחד האזורים בהם השתוללו המחבלים. על פי סיפורה היא לא נשמעת שייכת לציבור שומרי המצוות, לפחות עד לאותו אירוע. הצעירה שסיפרה את סיפורה המדהים, היתה באזור יחד עם עוד מספר אנשים, וכאשר החלו הטילים והיריות מכל עבר, היא החלה להימלט ברכב מאזור הסכנה. בדרך הם נתקלו במטר יריות והבינו שהשהות ברכב מסוכנת, ולכן יצאו מהרכב וברחו רגלית. לפנייהם הם ראו אמבולנס שהיה בשטח ובתוכו כמה וכמה אנשים, היא הגיעה לאמבולנס יחד עם החברים שרצו עמה וניסתה להיכנס לתוכו בתקווה שדרכו ניתן יהיה להיחלץ מהשטח, אלא שמרחוק היא הבחינה במישהו בלתי מוכר שקורא לה להמשיך להימלט לעבר השדות הסמוכים. משום מה, בניגוד לאחרים שנכנסו לאמבולנס, היא החליטה להמשיך ולברוח לעבר השדות, וכאשר כבר היתה במרחק מה מהאמבולנס ראתה כיצד הוא נפגע מטיל שירו הרוצחים ועולה באש על יושביו הי"ד.

2. נס ההצלה המופלא

זה היה תחילתו של סיפור ההצלה המופלא שלה. יחד עם אותו איש בלתי מוכר, היא ברחת לתוך השדה הפתוח, וכאשר שמעו את היריות מקרוב הם החליטו להסתתר בבור עמוק שנפער שם בשדה. במשך כשעתיים הם שהו בבור, עד שנתגלו על ידי

מיהר ברגע האחרון לעצור את ראש החבורה וביקש ממנו שימתין עוד כמה רגעים, ובעצמו התקרב בסמוך לחבר ששכב מסובב בנחש המפחיד ואמר לו: אמור אחרי מילה במילה - 'שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד'. וראה זה פלא, אך סיים החבר לומר 'אחד', מיד סיבב הנחש עצמו מטה מטה, ירד מגופו של האיש, נס ונמלט משם, וליהודים הייתה אורה

שאל אותו תלמיד חכם את נהג המונית: "ומה עשה חברך לאחר נס גלוי כזה?" אמר לו הנהג: "הוא חזר בתשובה, כיום הינו מחשובי התלמידים בישיבה גבוהה לבעלי תשובה - ישיבת 'אור החיים'", שאלו הרב: "ומה אתך? כיצד לא שינית את אורחות חיך אחרי שגם אתה יחד עם כל הקבוצה ראיתם את יד די בעליל?" אמר לו הנהג: "כבוד הרב, הרי הנחש לא היה עלי"

משסיפר אותו תלמיד חכם את דבר המעשה למגיד המפורסם הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל, 'קנה' ר"ש את המעשה, והרבה לעורר את שומעיו עם הסיפור הזה והלקח הנלמד ממנו, כי אף אם יראה האדם גילויים נפלאים, שהם נעשים כדי לעורר את הנפש הישנה בהבלי הטבע, למען יכירו וידעו כל באי עולם כי יש מנהיג לבירה, וישנו אורחות חייהם לשוב אל ד' ולהתקרב אליו - מ"מ הלב טיפש ואטום מוצא לעצמו תירוצים שונים - הרי הנחש לא היה עלי, ומה אני קשור לכל זה? בטרם נלעג לאותו נהג מונית - היה אומר רבי שלום - נתבונן אם איננו דומים אליו בעניינים הנוגעים לנו.

(הרב יצחק רוט יתד נאמן כ"ה בכסלו תשפ"ד)

לשלל על ידי בורא עולם, כדי שיעשו משהו עם החיים שלהם? יש אכן מי שהאירועים המטלטלים טלטלו את חייו, אבל יש מי שכעבור זמן שבים לסדר היום. לא די בנסים גלויים, גדולים ככל שיהיו, כדי שהאדם יבין כי הוא זכה לקבל אות ממרומים, כדי לשנות את סדרי חייו. אין לנו כמובן כל מושג מדוע האחד זכה לכך והאחר לא, אולי יש כאן "זכות אבות", אולי איזה מעשה טוב ומיוחד, אבל ברור לנו כי מי שזכה לראות את יד ד', התביעה עליו היא כפולה ומכופלת, אלא שצריך להתבונן, לנצל את ההארה הזאת, לפני שהכל ישקע אל תהום הנשייה והאדם יעבור לסדר היום.

סיפר אחד מחכמי ישראל בדורנו, סיפור ששמע מנהג מונית כמסיח לפי תומו. סיפר לו אותו נהג שפעם נזדמן לו באחד מטיוליו במרחבי הארץ שישן שינת הלילה יחד עם חבריו בשדה פתוח. לפנות הבוקר הגיח נחש גדול ומסוכן לאותה השדה ולפת את אחד החברים סביבות גופו מכף רגל ועד ראש. החבר התעורר משנתו בבהלה עצומה ופתח בשאגות אדירות לגודל הפחד, עד שכל בני הקבוצה התעוררו משנתם. ראש הקבוצה שהיה מצויד באקדח החליט שאין ברירה והדרך היחידה להציל את כל בני הקבוצה מסכנת נפשות אמיתית ואולי גם להציל את זה שהנחש היה כרוך עליו, היא לירות יריה אחת בראשו של הנחש ולהורגו, על אף שהדבר מסכן את החבר הנ"ל, שהרי אם יחטיא את המטרה בסנטימטר אחד יהרוג ח"ו את החבר הנ"ל

4. 'הנחש לא היה עלי'

אחד מתוך כל אותה חבורה היה שומר תורה ומצוות. והוא

ואז נשפך עליו בטעות מרק רותח. ברגע הראשון נרתע, אולם תיכף אמר בהלצה: "זה כל כך נעים" ... "כמה זה מחמם" ...

על קסמו האישי, האצילי של הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל

מכל ההנהגה ואורח-החיים שלו - "זייט גוטע מענטשין" ... ["היו אנשים טובים"]. את התביעה הנעימה והעדינה הזאת הרגשנו כל העת סביבו" ... וכזה היה רבי משה. כל-כולו שופע טוב-לב, ורצון כן ובלתי-מעושה להיטיב עם הזולת.

שמחה כנה, מעומק הלב, בשמחתם של אחרים.

מביני-דבר נוהגים לומר שדרגה גדולה מזו של השתתפות בצער הזולת - היא השמחה בשמחת הזולת. רבי משה היה שמח שמחה כנה, מעומק הלב, בשמחתם של אחרים. רבי שמואל יונה שליט"א סיפר כי הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אמר לו פעם כי ישנם ארבעה

מתוך כלל הליכותיו של רבי משה טורק זצ"ל עם הבריות השתקפו מידות נעלות. קנייניו בתורה וביראת-שמים צירפו אותו מכל סיג כזהב נקי, הבאים עימו במגע, ולו קל ואקראי, נשבו בקסמו האישי, האצילי, שנגה עליהם מאורו הפנימי.

רבי משה היה רגיל להתבטא, כי הדבר העיקרי שזכה לראות ולספוג באותן שנים קסומות בצילו של ה'חזון איש', היו המידות הטובות. הוא אמר זאת במתיקות כך: "את החומרות של ה'חזון-אישי' - שאסור להשתמש בחשמל בשבת, שצריך לעשר כל דבר ועוד כהנה וכהנה - כולם יודעים. אך מה היה ה'מוטו', העוגן המרכזי בבית שלו, את זאת לא כולם יודעים. במחיצתו של ה'חזון אישי' יכולנו לחוש באוויר ולממש בידיים את התביעה שבקעה

חסידי הביא את בנו להתברך, ולפני שיצא אמר לרבי משה: "אולי אבקש ברכה גם עבור עצמי, שאנצל ממידת הכעס". מיד הגיב רבי משה ואמר: "כעס? כעס? הרי כל עבודתנו לעשות בעולם הזה רצון ה', וזהו רצון ה' שנכעס? אדרבה, זה נגד רצון ה' ואיך נעז לכעוס". וכך חזר על זה כמה וכמה פעמים ולבסוף נענה: "הבה נגיד יחד פרק תהילים, שגם אני וגם אתה ניצל ממידה זו".

אחת הנכדות סיפרה, שכאשר סבא התארח אצלם נשפך עליו בטעות מרק רותח. ברגע הראשון נרתע, אולם תיכף אמר בהלצה: "זה כל כך נעים..." "כמה זה מחמם..."

אירע פעם שאחד הנכדים ליווה אותו אל התחנה לבני-ברק במוצאי יום טוב ראשון של חג, וכשהעלה אותו לאוטובוס שכח הנכד, מתוך רשלנות, להעלות עמו את המצות. היו אלו מצות יקרות מאד עבור רבי משה, מחבורה של מדקדקים במצוות, עליהן שילם דמים מרובים ושמר מכל-משמר. ברגע הראשון נתקף בהלה: "איפוא המצות?!". אך כשהבין שאת הנעשה אין להשיב התעשת והחל לחייך ולדבר עם האנשים סביבו על עניינים אחרים.

למחרת בחול-המועד כשישב בחוג המשפחה, מחמת שכהו עיניו לא ידע כי אותו נכד שליווה אותו אמש יושב סביב לשולחן, וכה אמר לחתנו בנוכחותו: "אתמול היה לי נסיון גדול של כעס בגלל המצות, אך התגברתי. אתה יודע כיצד? בעקבות מעשה ששמעתי לפני תקופה אודות הגאון רבי חיים שאול קרליץ זצ"ל, גאב"ד 'שארית ישראל': המעשה היה שאחד מנכדיו השתובב ובטעות פגע בפמוטים של נרות שבת, כשעליהן הכוסיות עם השמן, והפך אותם. רבי חיים-שאול פרץ בצחוק אדיר, מעשה שכלל לא אפיין אותו, וביאר: "כדי להישמר מהכעס נוקקתי לפעולה קיצונית הפוכה. ובגמר פרץ-הצחוק אהיה מאוזן ורגוע". למדתי דרך נוספת להתמודד עם ניסיון של כעס.

סוגי אנשים בעולם: האחד, כשמספרים לו שיש שמחה אצל השני מרגיש דקירה בליבו. השני, מגיב בחיוב אבל לא מתעניין במיוחד. השלישי, שמח ומתעניין בכנות. ויש את הדרגה הרביעית - וזוה הוא הרב טורק - ששמח בשמחה של השני יותר מבעל השמחה עצמו. הוא הוסיף, כי הגיע למסקנה זו כאשר ראה פעם מישהו שסיפר לרבי משה בעיבורה של עיר על שמחה בביתו והוא לא ויתר לו והחל לרקוד איתו...

הרבה פעמים היה אומר רבי משה לבעלי-שמחות: "אם אתם לא הייתם מתביישים, הייתי רוקד איתכם כאן באמצע הרחוב". בנו רבי אליעזר שליט"א סיפר כי הוא התלווה פעם אל אביו רבי משה לחתונה. ניגש אליו אחד מנקיי הדעת בירושלים, תלמיד-חכם ואיש צורה, ושאלו: "מי לדעתך הכי שמח כאן בשמחה?" הבן הנשאל לא הבין את פשר השאלה, אך נאות להציע: החתן, הכלה, המחותנים, התזמורת. אותו תלמיד-חכם נענע בראשו כאיננו-מסכים, וחיכו ומבטו מרמזים שהוא מצפה לתשובה אחרת: "תסתכל על הפנים של אביך ותאמר לי אם יש פה מישהו ששמח יותר ממנו בשמחה הזאת..."

בכל שמחה אליה הוזמן כשהיו שרים ורוקדים הוא היה במרכז העניינים, שמח ומשמח, וסחף את כל המשתתפים בשמחתו. בחתונות, היה רגיל בעת ששר לדפוק על השולחנות - להנאת הנוכחים שקיבלו מכך תוספת שמחה.

"במה הארכת ימים?"

בי יצחק לוי שליט"א מלוס-אנג'לס שאל פעם את רבי משה: "במה הארכת ימים?", ורבי משה השיבו: "השתדלתי כל ימי שלא לכעוס. אף בזמנים שהייתי מנהל, נזהרתי מאד לא לכעוס. לא על התלמידים, לא על ההורים, ולא על המלמדים. אפשר שהזכות הזו עמדה לי".

בנו רבי יעקב שליט"א סיפר, כי היה נוכח בבית כאשר יהודי

תפנקו אותי. תבינו אותי. הייתי ילד כה אומלל, איך זה שאתם דורשים ממני? האם אתם לא מבינים את קשיי? אתם לא רואים שאני לא יכול?

הרב ד"ר עוז מרטין על 'אנחנו לשעבר'

לכל אחד יש 'הר ראשמור' פרטי בלב. עמוק עמוק בתודעה שלנו, מתנשא הר עצום שמורכב מן העבר שלנו, מכל הימים שאותם חיינו על פני חלד. בהר הזה חקוקות דמויותינו-שלנו. הילד שהיינו פעם, הנער שהיינו, האיש הצעיר שהיינו. כל תקופת חיים צורבת בתודעתנו את השפעתה ואת השראתה.

מכירים את התמונה המפורסמת של הר ראשמור? בהר הסלע הזה, בדרום דקוטה, ארצות הברית, חקוקות דמויותיהם של ארבעה מנשיאי ארצות הברית. זהו מיצג עוצמתי. ממרום חמישה-עשר מטרים, הרושם של נשיאי העבר הללו על האנושות של ההווה - הוא כביר. היא מתרפקת על זכרם, נושאת אותו הלאה, לא שוכחת.

והתודעה הזו, בת העבר, מעצבת את דמות ההווה שלנו. מכולן, מכל דמויות-האנחנו, המשמעותית ביותר היא דמותו של הילד הקטן שהיינו. לכו לסיור בהר ראשמור שלכם, ותיווכחו בזאת בעצמכם.

את החוויות העמוקות ביותר שלנו, חווינו כשהיינו ילדים. ההבנה שלנו את עצמנו ואת העולם קיבלה את תבניתה אז, בימי השחרית ההם.

אין פלא, אם כך, שכאשר אדם בוגר נושא אתו קושי או כאב - הוא נוטה לחפש את המקור להם בדמותו של הילד הקטן שבתוכו הוא יצביע על החוויות המכוננות של ילדותו, שעיצבו את הפחדנות שלו ואת הביישנות, את הנחיתות ואת הנחשלות.

הוא יזכר בזמנים שבהם לא ראו אותו מספיק. ברגעים בהם פגעו בו, הקטינו אותו, הכאיבו לו והפחידו אותו.

הפסיכולוגיה מבוססת על ההבנה, שהילד הקטן שהיינו לא נעלם לשום מקום. הוא ממשיך להיות בתוכנו, בתודעתנו, ולגרום לנו להיות מי שאנחנו היום.

מתוך ההבנה הזו נוצרה הגישה הטיפולית, שמבקשת מהאדם לפגוש את הילד הקטן שבתוכו.

"בוא", אומרים לו, "תחבק את הילד הקטן הזה. תראה כמה היה לו קשה, כמה מסכן הוא היה, איך הוא כמה לאהבה ולא קיבל אותה. תבין אותו, תקבל אותו, תאהב אותו".

וזה נכון. הצרכים הראשוניים האלה - הצורך שיאהבו אותנו, שיכירו בקיומנו, שיעריכו אותנו - לא נעלמים רק מפני שנוספו לנו שנים.

הם נשארים. הם חיים והם בועטים. הם לא ירפו עד שנתייחס אליהם ונמלא אותם.

ואת זה בדיוק אנחנו עושים כשאנחנו פוגשים את הילד הקטן שבתוכנו, מכירים בחלל שמכאיב לו, וממלאים אותו ברוך ובאהבה אבל - יש 'אבל'.

לפעמים אנחנו מזדהים כל כך עם דמותו של הילד הפנימי הזה, שמבלי לשים לב, אנחנו מתמזגים אתו.

החוויה של ההבנה העצמית, של החמלה והחיבוק שאנחנו מרעיפים על הילד שבתוכנו, היא חוויה כה מתוקה, עד שהיא עלולה ללכוד אותנו בתוכה.

במקום להבריא, אנחנו עלולים להיצמד לדמותו של הילד החלש והמסכן, ולהתעסק במילוי צרכיו בלי גבול. להרגיש שמגיע לי. תפנקו אותי. תבינו אותי. הייתי ילד כה אומלל, איך זה שאתם דורשים ממני? האם אתם לא מבינים את קשיי? אתם לא רואים שאני לא יכול?

אבל בואו נישא את עינינו: ראו, אחרי הילד הקטן חקוקות בנו דמויות-אנחנו נוספות. כמה תחנות חיים כבר עברנו מאז! כמה התקדמנו! למרות כל מה שהיה, תראו כמה כן ניסינו, ולפעמים גם הצלחנו.

בואו נחולל שינוי בשיח הבנאלי הזה. בואו נאמר לילד הקטן שבתוכנו: אתה מדהים. תראה לאן הגעת, תראה איך החזקת מעמד, איך הצלחת לגייס כוחות ולהגיע עד הלום. איזה ילד גיבור ומסוגל אתה! הרי הפכת לאדם בוגר וחזק!

ובהשראתך, בהשפעתך, גם היום אנחנו כה אמיצים. כה עוצמתיים. יחד אתך - עוד נגיע רחוק, בעזרת השם.

מילון מונחים:

ילד - מצב נפשי שמבטא יכולת מועטה של הכלת צער, בושה, כאב ואשמה.

לרוב, המצב הזה מחייב הישענות על אהבת אחרים. מבוגר - מצב נפשי המתאפיין במודעות למצוקות נפשיות, יחד עם יכולת גבוהה של גמישות רגשית. גמישות זו מאפשרת התמודדות עם מצבי מצוקה.

משהו לקחת לדרך:

חשוב לפגוש את הילד הפנימי, אך לפגישה הזו חייב להיות מועד סיום.

אל תתפתה להישאר בעמדת ילד לאורך זמן. זה יחליש אותך וירחיק ממך אחרים.

משפט:

הילד הקטן שבתוכי צריך אותי בוגר ואחראי.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטיץ פסיכותרפיסט בעל שם מספריו יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

מהו המקור בתורה לכך ששתי יין רשאי לברך ברכת המזון?

השביעה האוכל כבר שתי מהיין ששתה בסעודה, ולמרות זאת חייבתו התורה לברך; אולם, יתכן שאין לצרפו ל'זימון'.
ואם הוא שיכור פלוט, דהיינו שעושה מעשים בלא דעת, הרי זה כשוטה, ופטור מכל המצוות; ואף אם בירך בשעת שכרותו - אם התפכח מיינו בטרם חלף 'שיעור עיכול', חייב לברך שנית.
[שו"ע קפה, ד-ה, משנ"ב ד רן, שעה"צ ז, וביה"ל ד"ה או; בו"מ דרשו, 9; וראה שם, 10]

השותה יין בסעודת פת, יקפיד לברך ברכת המזון בטרם יהיה שתי במידה כזו שאינו ראוי לדבר בפני המלך; ויתכן שצריך להקפיד על כך ביחס לכל ברכה שהיא.
ובדיעבד, גם אם הוא שתי במידה כזו שאינו ראוי לדבר בפני המלך, יברך; וכפי שנאמר במקור הדין של ברכת המזון בתורה: "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", כלומר, והרי מצוי שלאחר

האם מותר לברך בסמור לְדַבֵּר מִיֵּאוֹס מְכוּסָה?

מיאוס שריחו מצחין וכבד ואינו נמוג לאלתר - דינו כצואה. וצואה מְכוּסָה, אף בכיסוי שקוף - אם אין ריחה נודף מבעד לכיסוי, מותר לברך אף בסמור לה; ואם ריחה נודף, יש אומרים, שאסור לברך בטווח של ארבע אמות מהריח, כנ"ל; ויש אומרים שאין צורך להתרחק אלא עד היכן שכלה הריח.
[משנ"ב קפה, ז, וביה"ל ה, ד"ה אם; בו"מ דרשו, 11]

אסור מן התורה לברך ברכת המזון וכל ברכה שהיא, כאשר יש צואה בטווח של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) מכל עברי של המברך, או לנגד עיניו בטווח ראייתו. וכן אסור לברך בטווח של ארבע אמות מריח הצואה. והוא הדין לענין אמירת שאר דברי קדושה. והעובר על איסור זה, נאמר עליו בתורה: "כִּי דָבַר ה' בְּזָה".
והוסיפו חכמינו ז"ל ואמרו, שדין מי רגלים כצואה. וכל דְבַר

המגלה כי בירך ברכת המזון במקום בלתי נקי - האם צריך לשוב ולברך?

צואה - הרי זה כאנוס, ואינו צריך לשוב ולברך. ואם גילה שם מי רגלים, בכל מקרה אינו צריך לשוב ולברך, כיון שאיסורם הוא מדרבנן, כנ"ל, ולא חייבוהו חכמים לבדוק את המקום תחילה, אף באופן שהוא אמור להעלות בדעתו שיתכן כי יש בו מי רגלים.
[שו"ע קפה, ה, משנ"ב ה, ז רח, שעה"צ ח, וביה"ל ד"ה אם; בו"מ דרשו, 12; וראה ביה"ל עט, א, ד"ה ארבע]

כאמור, אסור לברך ברכת המזון וכל ברכה שהיא במקום שיש בו צואה ומי רגלים. ואם ידע שיש שם צואה ומי רגלים, ועבר ובירך - צריך לשוב ולברך.
ואם רק לאחר שבירך גילה צואה בטווח של ארבע אמות ממקום עמידתו: אם מדובר במקום שהיה אמור להעלות בדעתו שיתכן כי יש בו צואה - עליו לשוב ולברך, כיון שפשע בכך שלא בדק; ואם מדובר במקום שלא היה אמור להעלות בדעתו כי יש בו

* ראוי לברך ברכת המזון מתוך סידור תפילה או 'בְּרִפְנוֹן', ולא בעל פה. וכשמברך 'על כוס יין', ביט בכוס, ובכך לא יסיח דעתו מהברכה.
* טוב לברך בקול רם, כי הקול מעורר את הכונה; ובפרט בשבת, בראש חודש ובמועדים - שעל ידי זה לא ישכח להזכיר 'מעין המאורע'.
* מעיקר הדין, מותר לברך ברכת המזון בכל שפה שהיא, ובתנאי שהיא מדוברת בפי רבים מאנשי המקום, ומובנת היטב למתפלל עצמו. ומצוה מן המובחר לברך בלשון הקודש.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזו תחבושת נחשבת לחציצה בנטילת ידיים?

בעור, ותחבושת או 'פלסטר' שאינם הכרחיים למניעת צער וכאב מאידך, יבלת, אף אם דעתו להסירה, וכן קילופי עור שהמים יכולים להיכנס תחתיהם, שלפוחיות ופצעים סגורים - אינם חוצצים. וכמו כן, תחבושת או 'פלסטר' ההכרחיים למניעת צער וכאב, אינם חוצצים, ואף אם התחבושת מכסה את רוב מקום הנטילה שביד. ואף דבר שבדרך כלל חוצץ - אם הוא כה קטן עד שאין הדרך להקפיד להסירו כלל, אינו חוצץ.

[שו"ע קסא, א, משנ"ב א, ג, ה, ו, וביה"ל ד"ה כגון; בו"מ דרשו, 10 ו'13]

כשתיקנו חכמינו ז"ל נטילת ידיים לסעודה, תיקנו גם שיחולו עליה דיני 'חציצה'; ולכן, דבר המכסה את רוב מקום הנטילה שביד, גם אם אין מקפידים להסירו, או דבר שהדרך להקפיד להסירו, גם אם מכסה רק את מיעוט מקום הנטילה - צריך להסירו לפני הנטילה.

והפוסקים כתבו דוגמאות לדברים שהדרך להקפיד להסירם, וחוצצים בנטילת ידיים לסעודה: שאריות בצק וחומרים דביקים נוספים, קוץ שנתחב ביד, אך לא נתחב לעומקה ולא התכסה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה